

Aan Fractie Lokaal Almelo Samen
t.a.v. de heer Kampman

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Bezoekadres:
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo

telefoon: **(0546) 54 11 11**
e-mail: **gemeente@almelo.nl**
internet: **www.almelo.nl**

Uw brief dd. 16 januari 2019	Uw kenmerk	Ons kenmerk UIT - 1986081	Datum 26 februari 2019
Bijlage(n)	Doorkiesnummer 0546-54 11 11	Behandeld door A. Heijerman	Zaaknummer DCS - 1963281

Onderwerp
Schriftelijke vragen Lithium Werks

Geachte heer Kampman,

Op 16 januari heeft uw fractie vragen gesteld over Lithium Werks. In deze brief gaan wij in op uw vragen. Tevens hebben wij, om u zo volledig mogelijk over de ontstane situatie te informeren, enkele bijlagen bij deze brief gevoegd. Korte tijdshelpe verwijzen wij naar deze bijlagen waar deze voorzien in de beantwoording van uw vragen. Een aantal van deze bijlagen is pas recent voor ons beschikbaar gekomen. Omdat wij u zo goed mogelijk hebben willen informeren, hebben we volledigheid boven een sneller beantwoording van uw vragen gesteld.

U treft in de bijlagen een tijdslijn van het proces dat heeft geleid tot de investering, een brief van OostNL aan aandeelhouders dd. 18 januari en een brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale staten van diezelfde datum. Daarnaast vindt u de beantwoording op enkele vragen die in andere gemeenten zijn gesteld en een brievenwisseling tussen het college van Almelo en het Dagelijks Bestuur van de Regio. Tot slot vindt u een brief van OostNL dd. 14 februari over de wijze waarop de investering is beoordeeld (zowel aan Regio Twente als Provincie), een Statenbrief dd. 18 februari en een rapport van Ecorys over besluitvorming binnen de provincie. Bijgaande stukken bieden o.a. inzicht in de structuur en verhouding tussen de betrokken partijen.

Kunt u ons informeren over hoe de subsidie/lening is toegekend en wat daarin de rol is geweest van Oost NV, de Regio en van de Provincie. Welke organen zijn bij de besluitvorming betrokken geweest en wat is de rol daarin geweest van het college?

OostNL heeft een lening verstrekt aan Lithium Werks, met een looptijd van drie jaar. Zoals u terecht constateert in uw brief, voldeed Lithium niet aan alle criteria die gehanteerd worden voor de verstrekking van een lening uit het Innovatiefonds Twente (IFT). Regio Twente is enig aandeelhouder van het IFT en daarmee bevoegd om te besluiten over afwijking van de investeringsinstructie behorende bij het fonds. Op 26 september heeft er dan ook besluitvorming plaatsgevonden in de Bestuurscommissie Agenda van Twente. De afwijking van de investeringsinstructies betrof de bepaling dat door Oost NL alleen risicodragend kapitaal vanuit het IFT verstrekt kan worden aan een *MKB-onderneming* die aantoonbaar in Twente is gevestigd of zich gaat vestigen en nog niet op de markt actief is geweest. De bestuurscommissie heeft op 26 september besloten om in te stemmen met die afwijking, omdat men verheugd was met onder andere de werkgelegenheid die de vestiging van Lithium met zich mee zou brengen. Tijdens deze vergadering zijn door de vertegenwoordiger van Almelo, burgemeester Gerritsen, vragen gesteld over onder andere de betrokkenheid van de heer Braaksma bij de totstandkoming van het voorstel tot afwijking en de zorgvuldigheid van het proces in geheel.

De instemming van de Bestuurscommissie is afhankelijk gemaakt van instemming door Provinciale Staten om ook af te wijken van de investeringsinstructie (voor het Innovatiefonds Overijssel, waarvan de provincie enig aandeelhouder is). De instemming van Provinciale Staten volgde op diezelfde dag.

Is er naar mening van het College voldoende kritisch naar zijn [de heer Braaksma] rol gekeken en de wijze waarop hij al of niet invloed heeft gehad op besluitvorming bij het toekennen van de subsidie/lening aan Lithium Werks?

Zoals reeds aangegeven, heeft de vertegenwoordiger van Almelo op 26 september 2019 in de Bestuurscommissie vragen gesteld over mogelijke belangenverstrengeling. Op 8 oktober heeft het college van Almelo aanvullende vragen gesteld aan het Dagelijks Bestuur van de Regio in een brief (zie bijlage) waarin zij zorgen uit over de rol van de heer Braaksma en de wijze waarop Regio Twente daarnaar heeft gehandeld. Deze brief is door het DB op 12 december beantwoord (zie ook bijlage).

Op basis van het proces zoals dat gelopen is, concluderen wij dat het in bredere zin nodig is om ons te beraden op de wijze waarop dergelijke besluiten worden genomen binnen de structuren die Regio Twente kent. In de vergadering van de Bestuurscommissie op 30 januari jl. heeft onze vertegenwoordiger tevergeefs gepleit voor een *externe* doorlichting en evaluatie van de structuren waarbinnen dit soort besluiten tot stand komt. Met andere woorden, een kritische blik op de structuur van de Regio Twente. Want wij zien dat wat er nu gebeurt is, als een resultante van een breder onderliggend vraagstuk. Het pijnpunt ligt wat ons betreft dan ook niet zozeer bij de verstrekte lening, maar bij het feit dat regionale structuren onvoldoende houvast bieden om tot gedegen besluitvorming te komen.

Wij vragen ons af op grond van welke overwegingen de subsidie/lening is toegekend en aan welke organisatie die subsidie is toegekend. Is dat proces zorgvuldig geweest? Is dat voldoende kritisch geweest? Zeker gelet op het feit dat er werd geclaimd dat er binnen afzienbare tijd 2 a 3 duizend mensen zouden werken? Hoe realistisch is dat in deze tijd? Hadden we niet kunnen voorzien dat dit wel een heel optimistisch en daardoor minder realistisch plan was? In hoeverre heeft in de afweging nog meegespeeld dat blijkbaar de financiering van de onderneming nog niet rond was? De heer Koolen geeft aan dat er geen vestiging in Twente komt omdat Nederlandse investeerders niet geïnteresseerd zijn. Komt dat misschien omdat zij wel de realiteit van de plannen goed hebben ingeschat? Daarnaast vragen wij ons af onder welke voorwaarden de subsidie/lening is toegekend?

OostNL heeft een converteerbare lening verstrekt aan de overkoepelende holding Lithium Werks Group BV. Het is een lening met een looptijd van 3 jaren die omgezet kan worden in aandelen. Formeel gezien ligt de beoordeling van een te verstrekken lening bij OostNL als fondsbeheerder. Het investeringsverzoek van Lithium is beoordeeld door de investment manager en de fondsdirecteur. Vervolgens is het voorgelegd aan onafhankelijke deskundigen, het zogenaamde Investment Committee Directe Investerings. Het Investment Committee Directe Investerings heeft de investeringspropositie van Lithium Werks goedgekeurd. Op basis van het positieve advies heeft de bestuurder van Oost NL besloten om de investering te doen. Voor een uitgebreidere toelichting op het gelopen proces verwijzen wij u naar de brief van OostNL dd. 14 februari betreffende een update over de wijze waarop het businessplan van Lithium Werks is beoordeeld.

De voorwaarden voor de lening zijn onderdeel van het (private) contract tussen Oost NL en Lithium Werks. Wel is ons bekend dat er periodieke aflossingen zijn besproken.

Uw vraagstelling ziet voorts op een aantal aspecten waarop wij helaas ook geen antwoord hebben. In de constructie tussen Regio Twente en OostNL is er een dusdanige verdeling die ertoe leidt dat beoordeling van o.a. de haalbaarheid van een verhoogde werkgelegenheid, de soliditeit van de financiering en het realiteitsgehalte van de plannen, niet aan onze vertegenwoordigers in de Regio is. OostNL beoordeelt dergelijke vraagstukken, op moment dat er een aanvraag tot een lening gedaan wordt. Wij vinden het wrang te moeten constateren dat wij weliswaar publiek geld ter beschikking stellen, maar daar vervolgens nog maar weinig grip op hebben.

Dit is precies waarom we dit specifieke voorval zien als een aanleiding om breder te willen kijken naar een hervorming van de Regio Twente.

Voor zover herleidbaar uit de krantenberichten, zijn de activiteiten van Lithium Werks nog niet gestart en liepen de onderhandelingen nog over de koop van de grond, blijkens de uitspraak van de heer Koolen dat er nog geen overeenstemming was over de prijs.

Wel blijkt uit de krantenberichten dat de subsidie/lening al is verstrekt. Hoe kan dit het geval zijn? Was de onderneming Lithium Werks dan al ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Enschede met een vestiging? Of is het geld overgemaakt naar een Amerikaanse rekening?

Met betrekking tot de wijze waarop de lening tot stand is gekomen, verwijzen wij naar de beantwoording van de vorige vraag.

Welke garanties zijn er dat het geld terug komt? Op welke wijze en door welke organisatie wordt dat geld teruggevorderd en wat is daarin de rol van de Regio en de Provincie?

Het IFT is in het leven geroepen om leningen te verstrekken aan 'vroegefasebedrijven'. Dat brengt met zich mee dat investeringen altijd een bepaalde mate van risico met zich meebrengen.

OostNL is aan zet daar waar het gaat om het terugvordering van de door haar verstrekte lening. OostNL laat zich bijstaan door een advocaat in dit traject, zoals u ook kunt lezen in de brief van OostNL dd. 18 januari, onder andere gericht aan de Regio Twente.

Het is vervolgens aan de Regio en de Provincie om te reflecteren op hoe wij als openbaar bestuur voldoende rekenschap kunnen afleggen over de wijze waarop wij publieke middelen ter beschikking stellen. En in het bijzonder hoe wij daar voldoende grip op kunnen hebben. Wij vinden het dan ook uiterst belangrijk dat de lessen die we hieruit trekken, niet in een lade belanden maar onderdeel wordt van een veel bredere reflectie over de wijze waarop we binnen de Regio met elkaar samenwerken. De komende periode zullen wij ons daar ook ten volle voor inspannen.

In de bijlagen treft u overigens een evaluatie aan die Ecorys heeft uitgevoerd in opdracht van de provincie. Een aantal aanbevelingen kan ook waardevol zijn voor de Regio Twente. De komende periode blijven wij in de Bestuurscommissie Agenda voor Twente hierover uiteraard in gesprek.

Hoeveel geld is er nu nog beschikbaar voor de MKB bedrijven in Twente? Met andere woorden hoeveel zit er nu nog in de pot voor het MKB? En wie gaat over het beschikbaar stellen van deze middelen aan het MKB?

Fondsbeheerder OostNL beoordeelt nieuwe aanvragen die binnenkomen. Zolang investeringen passen binnen de investeringsinstructie, is er geen verdere rol voor de Bestuurscommissie.

Op 31 november 2018 heeft de heer Rhemrev, manager capital van OostNL, gemeld dat er nog ca. 500.000 euro beschikbaar is in het Fonds.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Almelo,
de secretaris,

de burgemeester,